

NEKROLOGI

IZABELA KĘPKA

Uniwersytet Gdański

ORCID: 0000-0001-5779-2617

LUCYNA WARDA-RADYS

Uniwersytet Gdański

ORCID: 0000-0002-0299-3611

ŚP. EWA ROGOWSKA-CYBULSKA (21 V 1962 – 27 I 2019)

27 stycznia 2019 roku odeszła od nas po długiej i ciężkiej chorobie wszechstronna językoznawczyni, autorka wielu wybitnych prac naukowych, wspaniała Nauczycielka i Koleżanka, prof. dr hab. Ewa Rogowska-Cybulska.

Ewa Rogowska-Cybulska, córka Wandy (z domu Górskiej) i Władysława Rogowskich, urodziła się 21 maja 1962 roku w Gdańsku. Z Gdańskiem związana była przez całe życie. Tu ukończyła szkołę podstawową, liceum oraz filologię polską na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Gdańskiego, gdzie w 1986 roku obroniła pracę magisterską pt. *Słowotwórstwo rzeczownika i słownictwo gwary wągowskiej (woj. łomżyńskie). Wybrane zagadnienia*, napisaną na seminarium językoznawczym prof. dra hab. Bogusława Krei. Praca ta ujawniła silny związek emocjonalny Ewy Rogowskiej z ziemią łomżyńską, ziemią Jej przodków. Na tej ziemi została pochowana. Spoczęła na cmentarzu parafialnym w Przytułach.

W 1986 roku Ewa Rogowska zaczęła pracę jako asystentka na Uniwersytecie Gdańskim, najpierw w Zakładzie Języka Polskiego Instytutu Filologii Polskiej, a po reorganizacjach kolejno: w Zakładzie Współczesnego Języka Polskiego (1991–2011) i w Katedrze Języka Polskiego (od 2011), którymi od 2007 do 2017 roku kierowała.

W 1995 roku obroniła rozprawę doktorską pt. *Kaszubskie nazwy roślin uprawnych*, napisaną, podobnie jak magisterium, pod opieką prof. B. Krei, w której dokonała analizy etymologicznej i słowotwórczej pokaźnej grupy 586 nazw kaszubskich roślin uprawnych. Rozprawa ta stała się podstawą opublikowanej w 1998 książki. Analizę kaszubskich fitonimów Ewa Rogowska kontynuowała na łamach „Pomeranii”, gdzie w latach 1998–2000 opublikowała serię artykułów *Z kaszubskiego zielnika*, poświęconych nazwom 14 roślin dziko rosnących.

W 2003 roku wyszła za mąż za kolegę z pracy, językoznawcę-kaszubologa, wówczas dra Marka Cybulskiego. W 2005 roku Ewa Rogowska-Cybulska habilitowała się na Wydziale Filologiczno-Historycznym UG na podstawie całego dorobku i rozprawy pt. *Gwarowy obraz roślin w świetle aktywności nominacyjnej ich nazw (na przykładzie gwary wsi Wagi w powiecie łomżyńskim)*. Rozprawa ta była kolejnym wnikliwym studium nazw roślin i ich derywatów, znanych gwarze rodzinnej wsi Jej przodków, a zebranych przez Nią podczas badań terenowych prowadzonych w latach 1995–2000. Za książkę tę Autorka otrzymała indywidualną nagrodę rektora pierwszego stopnia. W roku 2007 Ewa Rogowska-Cybulska została powołana na stanowisko profesora nadzwyczajnego UG, w 2014 otrzymała tytuł naukowy profesora.

Jej zainteresowania naukowe związane były przede wszystkim ze słowotwórstwem i polszczyzną regionalną – gwarą łomżyńską i kaszubszczyzną. Do badanych przez Nią obszarów należały: zagadnienia współczesnej polszczyzny, kultura języka, historia języka, onomastyka, leksyka roślinna, pejzaż informacyjny miasta, językowy obraz świata oraz etymologia ludowa toponimów. Wiele prac poświęciła słowotwórstwu nazw roślin w polszczyźnie ogólnej i gwarowej, kaszubszczyźnie literackiej i gwarowej, a także górnołużycczyźnie oraz gwarze łomżyńskiej. Bardzo ważnym zagadnieniem, którym się zajmowała, była rola słowotwórstwa w procesie podnoszenia statusu językowego kaszubszczyzny i w kształtowaniu kaszubskiej tradycji i tożsamości. Innymi obszarami słowotwórstwa zgłębianymi przez Profesor E. Rogowską-Cybulską były m.in.: derywaty słowotwórcze w przekładzie, słowotwórstwo nazw własnych (przede wszystkim chrematonimów) oraz perswazyjne walory formacji słowotwórczych, zwłaszcza w tekstach reklam.

Wiele miejsca w Jej działalności naukowej zajmują zagadnienia kultury języka polskiego. Warto przytoczyć tytuły choćby kilku publikacji, których była Autorką, świadczących o Jej ogromnym zaangażowaniu w rozwiązywanie problemów poprawności językowej: *Nazwy własne w polskiej ortografii* (2006); *Zasady pisowni polskiej w świetle pytań kierowanych do poradni językowych* (2011); *Problemy ortograficzne dotyczące nazw kolorów w świetle pytań kierowanych do poradni językowych* (2015). Napisała także wiele artykułów popularnonaukowych i zredagowała książki: *Umiej obiecać swoje... Pelplińskie konkursy ortograficzne (2004–2008)* (Pelplin 2009); *Mówię, więc jestem. Rozmowy o współczesnej polszczyźnie 4*, (2013; z M. Milewską-Stawiany); *Poradnia językowa, słucham... Wybór odpowiedzi Telefonicznej Poradni Językowej Uniwersytetu Gdańskiego* (2016; z M. Milewską-Stawiany).

Ostatnie badania poświęciła przede wszystkim trzem tematom: napisom w szacie informacyjnej miasta (ich strukturze i funkcji), twórczości poetyckiej ks. Janusza St. Pasierba – analizowanej pod kątem jej wykorzystania na lekcjach języka polskiego nauczanego jako ojczystego i obcego (we współautorstwie z A. Lewińską), a także etymologiom ludowym toponimów powiatu łomżyńskiego.

Profesor Ewa Rogowska-Cybulska opublikowała cztery książki. Prócz wyżej wspomnianych dwóch, jest również Autorką monografii: *Słowotwórstwo na usługach reklamy. Mechanizmy tekstowe* (Gdańsk 2013) oraz *Powtarzali za-łom-za-łom-za-łom i tak powstała Łomża... O etymologiach nienaukowych nazw miejscowości powiatu łomżyńskiego* (Gdańsk 2019). Ta ostatnia publikacja ukazała się już po Jej śmierci. Była także Autorką ponad 300 artykułów w czasopiśmie naukowych, wielu recenzji

tekstów naukowych, jak również redaktorką i współredaktorką 12 książek zbiorowych, m.in.: książki pamiątkowej dedykowanej Jej mistrzowi, prof. B. Krei, *W świecie słów i znaczeń* (2001; z J. Maćkiewicz); i jej kontynuacji w cyklu *Wokół słów i znaczeń* (tomy 1–8, poświęconemu przede wszystkim różnorodnym aspektom słowotwórstwa). Badaczka była też bardzo aktywną uczestniczką wielu konferencji naukowych, na których wygłosiła ponad 100 referatów.

Profesor Ewa Rogowska-Cybulska była również doskonałym, wszechstronnym, bardzo cenionym przez studentów dydaktykiem. Prowadziła wiele zajęć na Uniwersytecie Gdańskim: ćwiczeń, wykładów, seminariów licencjackich, magisterskich i doktorskich z językoznawstwa synchronicznego, diachronicznego oraz ogólnego. Wypromowała czworo doktorów, ponad stu magistrów i kilkudziesięcioro licencjatów, była recenzentką w trzech przewodach habilitacyjnych i dwóch doktorskich. Napisała we współautorstwie podręczniki do języka polskiego (m.in. serii *Dziwię się światu* – Wyd. M. Rożak, 1999–2001) i przewodniki metodyczne do języka polskiego dla szkoły podstawowej. Brała udział w pracach Gdańskiego Komitetu Olimpiady Literatury i Języka Polskiego, a także w odbywającym się corocznie (od 2004 roku) w Liceum Katolickim „Collegium Marianum” w Pelplinie Powiatowym Konkursie Ortograficznym „Wiosenne Dyktando”. Zredagowała kilka tekstów dyktand i co roku zasiadała w jury konkursowym.

Ważną, szczególnie bliską Jej sercu, była działalność Telefonicznej Poradni Językowej UG, w której przez wiele lat odbywała dyżury i którą kierowała w latach 2015–2017. Z Jej inicjatywy w 2009 roku zostało utworzone archiwum internetowe Telefonicznej Poradni Językowej UG.

Należała do kilku towarzystw naukowych: Polskiego Towarzystwa Językoznawczego, Gdańskiego Towarzystwa Naukowego, Łomżyńskiego Towarzystwa Naukowego im. Wągów oraz Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego. Była wieloletnią przewodniczącą Oddziału Gdańskiego TMJP oraz członkinią Zarządu Głównego TMJP (2010–2016).

Za swoje osiągnięcia została odznaczona Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2002) i Srebrnym Medalem za Długoletnią Służbę (2008).

Śp. Ewa Rogowska-Cybulska była wybitnym, wszechstronnym językoznawcą, świetnym nauczycielem wielu pokoleń studentów i była – przede wszystkim – dobrym człowiekiem. Była Mistrzynią nie tylko dla studentów, ale również dla koleżanek i kolegów z Instytutu Filologii Polskiej. Życzliwa i otwarta, zawsze służyła mądrą radą.

Kardynał Stefan Wyszyński napisał kiedyś: „Tyle wart jest nasz rok, ile zdołaliśmy okazać ludziom serca, bliskości, współczucia, dobroci i pociechy”. Przez wszystkie lata pracy w Instytucie Filologii Polskiej Ewa okazywała każdemu z nas serce, była dobrym duchem – bliskim, ciepłym i pomocnym.

Pozostała po Niej wielka pustka...